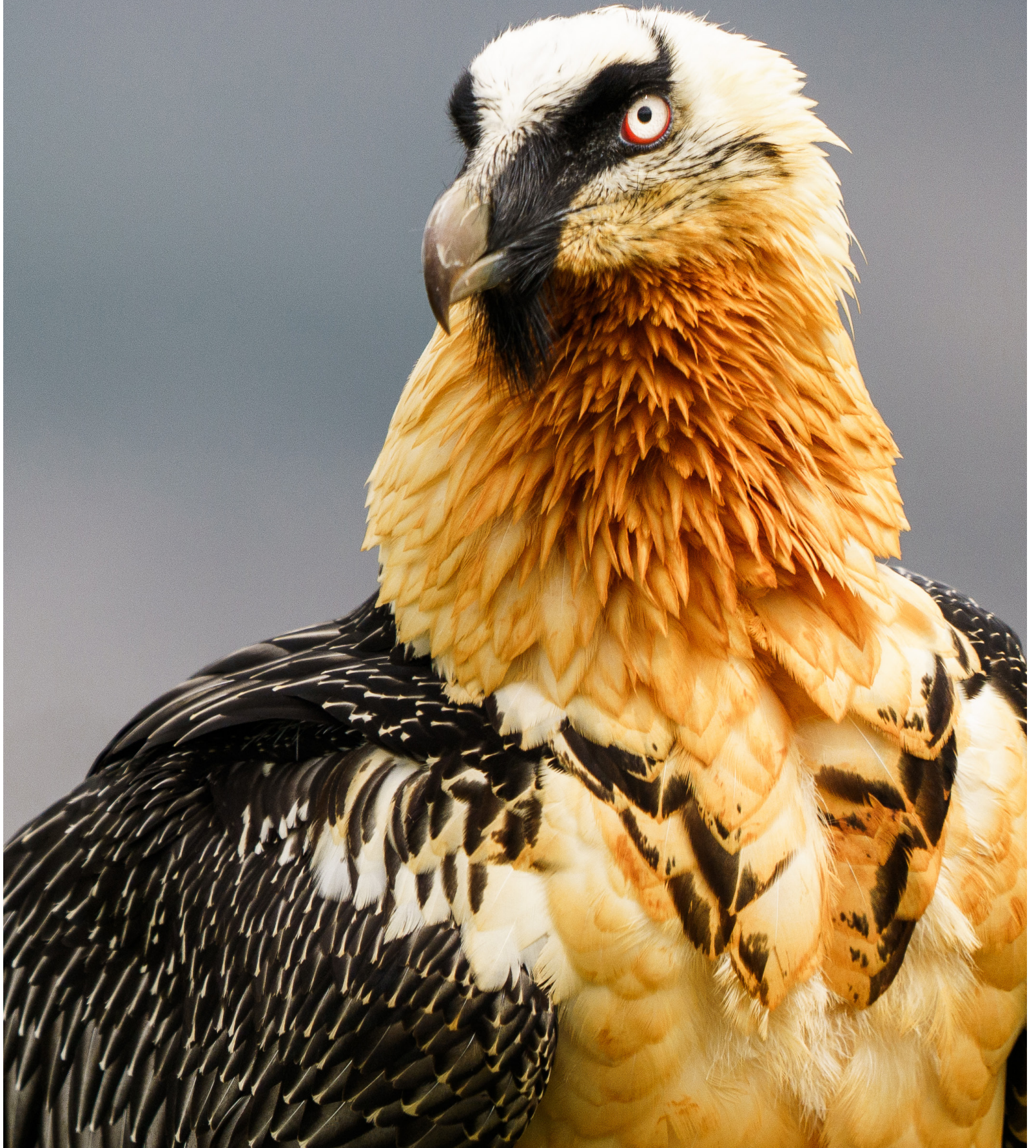

Gamparadiset vid foten av de spanska Pyrenéerna

Den här fotoresan tar dig till norra Spanien och till de spanska Pyrenéerna. Här kommer du att ha chansen att fotografera fyra olika arter av gam. Bland gamarna har vi möjlighet att fotografera gåsgam, grågam, egyptisk gam (även kallad smutsgam) och den högintressanta och skygga lammgamen! Förutom detta paradiset för gamar bjuds du också på storslagna landskap uppe i Pyrenéerna. Precis vid foten av Pyrenéerna finns röda sandstensberg som också är helt fantastiska att fotografera. Tankarna när man fotograferar dessa landskap går direkt mot Grand Canyon i Usa.

Lammgam i Pyrenéerna

På den här fotoresan till norra Spanien kommer vi att fotografera fyra olika arter av gam. Bland dessa finner vi den skygga och ovanliga lammgamen. Lammgamen klassificeras som livskraftig av IUCN men är hotad i de europeiska bergsmassiven. Den är sällsynt i stora delar av Europa men här i de spanska Pyrenéerna går det att komma den nära. Vi kommer att ha chansen att fotografera lammgamen från ett gömsle högt upp i Pyrenéerna vid två fototillfällen från morgon till eftermiddag. Chansen finns även för Lammgam på ytterligare ett gamgömsle (2021 kom det ner Lammgam här vid flera tillfällen), men denna plats är mer osäker. Här fotograferar vi dock gåsgam, smutsgam och grågam.

Gömslet för lammgam specifikt är ett av de bästa i världen för att komma nära den här skygga och till sättet annorlunda gamen.

Det finns andra gömslen för lammgam i exempelvis delar av Afrika men sällan är de anpassade till fotografer som i dessa gömslen.

Här har vi mycket goda chanser för att få bra bilder på lammgamen när den kommer inflygande men också när den går ner på marken för att äta.

Apropå att äta har lammgamen en ganska ovanlig diet. Den äter nämligen främst benen från sina bytesdjur/as. Andra gamar kalasar hellre på själva köttet och allt däremellan. Lammgamen har dock specialiserats sig på ben och här finns väldigt lite konkurrens om föda. Eventuellt skulle det vara rödräven som ofta knycker åt sig en bit framför gömslet. Det Lammgamen vill åt är egentligen inte själva benet utan benmärgen. Ibland sväljer den hela benet och andra gånger krossar den benet genom att släppa den från hög höjd för att sedan komma åt benmärgen.

En del kanske tycker eller tror att gamar är ganska så fula? Men hit hör verkligen inte Lammgamen (och ingen annan av de gamar vi ska fotografera för den delen). Det är

en mycket stor fågel med ett vingspann på hela 235 – 275 cm. Detta kan jämföras med vår havsörn som kan bli cirka 250 cm lång mellan vingarna. Lammgamen tenderar alltså att vara lite större än vår havsörn i vingbredd. De båda liknar varandra också viktmässigt där en Lammgam kan väga allt mellan cirka 5 – 7 kilo. Lammgamen har mörka vingar med ljusa strimmor och en vit/beige. Hanarna har ofta en nästan orangefärgad buk som den får genom sandbad . En annan utmärkande detalj på Lammgamen är dess svarta skägg som den bär upp under dess näbb, där av det engelska namnet Bearded vulture. Men hit hör verkligen inte Lammgamen (och ingen annan av de gamar vi ska fotografera för den delen).

Det är en mycket stor fågel med ett vingspann på hela 235 – 275 cm. Detta kan jämföras med vår havsörn som kan bli cirka 250 cm lång mellan vingarna. Lammgamen tenderar alltså att vara lite större än vår havsörn i vingbredd. De båda liknar varandra också viktmässigt där en Lammgam kan väga allt mellan cirka 5 – 7 kilo. Lammgamen har mörka vingar med ljusa strimmor och en vit/beige. Hanarna har ofta en nästan orangefärgad buk som den får genom sandbad . En annan utmärkande detalj på Lammgamen är dess svarta skägg som den bär upp under dess näbb, där av det engelska namnet Bearded vulture.

Lammgamen är en skygg rovfågel och undviker gärna konfrontation med andra gamar och till och med korpar, trots att den

är mycket större. Det är sällan lammgamen kommer ner till en matplats när det finns många gåsgamar och korpar vid platsen. En teori är att den inte behöver konkurrera med andra gamar över maten på grund av dess speciella diet av benmärg. När vi sitter i gömslet kommer vi mest troligtvis se hur lammgamen kollar in läget innan den landar genom att cirkulera i luftrummet precis ovanför matplatsen. När det gäller andra gamar som gåsgam och smutsgam är de mer rakt på sak.

Lammgamen är en skygg rovfågel och undviker gärna konfrontation med andra gamar och till och med korpar, trots att den är mycket större. Det är sällan lammgamen kommer ner till en matplats när det finns många gåsgamar och korpar vid platsen. En teori är att den inte behöver konkurrera med andra gamar över maten på grund av dess speciella diet av benmärg. När vi sitter i gömslet kommer vi mest troligtvis se hur lammgamen kollar in läget innan den landar genom att cirkulera i luftrummet precis ovanför matplatsen. När det gäller andra gamar som gåsgam och smutsgam är de mer

en mycket stor fågel med ett vingspann på hela 235 – 275 cm. Detta kan jämföras med vår havsörn som kan bli cirka 250 cm lång mellan vingarna. Lammgamen tenderar alltså att vara lite större än vår havsörn i vingbredd. De båda liknar varandra också viktmässigt där en Lammgam kan väga allt mellan cirka 5 – 7 kilo. Lammgamen har mörka vingar med ljusa strimmor och en vit/beige. Hanarna har ofta en nästan orangefärgad buk som den får genom sandbad . En annan utmärkande detalj på Lammgamen är dess svarta skägg som den bär upp under dess näbb, där av det engelska namnet Bearded vulture. Men hit hör verkligen inte Lammgamen (och ingen annan av de gamar vi ska fotografera för den delen).

Det är en mycket stor fågel med ett vingspann på hela 235 – 275 cm. Detta kan jämföras med vår havsörn som kan bli cirka 250 cm lång mellan vingarna. Lammgamen tenderar alltså att vara lite större än vår havsörn i vingbredd. De båda liknar varandra också viktmässigt där en Lammgam kan väga allt mellan cirka 5 – 7 kilo. Lammgamen har mörka vingar med ljusa strimmor och en vit/beige. Hanarna har ofta en nästan orangefärgad buk som den får genom sandbad . En annan utmärkande detalj på Lammgamen är dess svarta skägg som den bär upp under dess näbb, där av det engelska namnet Bearded vulture.

Lammgamen är en skygg rovfågel och undviker gärna konfrontation med andra gamar och till och med korpar, trots att den

är mycket större. Det är sällan lammgamen kommer ner till en matplats när det finns många gåsgamar och korpar vid platsen. En teori är att den inte behöver konkurrera med andra gamar över maten på grund av dess speciella diet av benmärg. När vi sitter i gömslet kommer vi mest troligtvis se hur lammgamen kollar in läget innan den landar genom att cirkulera i luftrummet precis ovanför matplatsen. När det gäller andra gamar som gåsgam och smutsgam är de mer rakt på sak.

Lammgamen är en skygg rovfågel och undviker gärna konfrontation med andra gamar och till och med korpar, trots att den är mycket större. Det är sällan lammgamen kommer ner till en matplats när det finns många gåsgamar och korpar vid platsen. En teori är att den inte behöver konkurrera med andra gamar över maten på grund av dess speciella diet av benmärg. När vi sitter i gömslet kommer vi mest troligtvis se hur lammgamen kollar in läget innan den landar genom att cirkulera i luftrummet precis ovanför matplatsen. När det gäller andra gamar som gåsgam och smutsgam är de mer rakt på sak.

Gåsgam, egyptisk gam & grågam

Norra Spanien är Europas bästa område för att fotografera gamar. Förutom den redan beskrivna lammgamen finns här tre andra arter av gam som vi kommer att fokusera vår fotografering kring. Den mest talrika är Gåsgamen som finns här i ett mycket stort bestånd. Sannolikt är det just denna art som är den första gam som vi kommer att se och fotografera. När maten läggs ut för gamarna dröjer det inte länge förrän det är full action på gåsgamarna. Det bråkas och tjuvas när gåsgamarna försöker få sig en bit i den hårda konkurrensen. Detta är ett fantastiskt skådespel fylld med actionfotografering. I dessa gömslen kan du arbeta med porträtt av gåsgam, riktigt nära inpå men också gåsgam i landskapet och inkommande flygningar med det vackra bergsmassivet i bakgrunden. Gåsgamen är till skillnad från lammgamen oskygg och vi kommer att få många tillfällen att fotografera gåsgamen med olika brännvidder och i olika situationer.

På grund av gåsgamens stora spridning i södra Europa och Asien klassificerar IUCN (röda listan) arten som livskraftig. Detta gäller dock inte våra två andra arter av gamar som vi har chansen att fotografera. Den egyptiska gamen klassificeras av IUCN som starkt hotad och grågamen som nära hotad. Detta beror bland annat på tjuvskytte i Asien där grågamen ses som en skadefågel som förstör bland grödorna. Den egyptiska gamen minskning i framför allt Indien beror på förgiftning men anses vara starkt hotad i hela sitt utbredningsområde. En

minskning av nästan 50% av den Europeiska populationen har ägt rum under de senaste 40 åren. Trots detta är detta två arter av gam som vi med allra största sannolikhet kommer att få se och fotografera mycket av på våra gömslesittningar i de spanska Pyrenéerna.

Den egyptiska gamen har en vacker vit fjäderdräkt och ett helgult ansikte med gråsvart näbb. Den nedre delen av vingarna är också gråsvarta. Gamen som på svenska heter smutsgam (vilket enligt min mening är ett opassande namn på en vacker rovfågel) livnär sig inte bara på as utan även också på bland annat ryggradslösa djur och insekter. Det svenska namnet smutsgam har den sannolikt fått på grund av att den vita fjäderdräkten lätt blir nedsmutsad. Den Egyptiska gamen är den minsta av de gamar vi kommer att bekanta sig med men det den inte har i storlek tar den igen genom att vara en unik gam och rovfågel.

Grågamen är mer eller mindre en ensamvarg. Det är sällan du ser mer än ett par vid varje gömslesittning. Grågamen kallas också för munkgam och kategoriseras som nära hotad av IUCN rödlistan. Den finns i södra delarna av Europa samt i Asien.

Grågamen karaktäriseras av bruna till svarta fjädrar, svart näbb och bruna ögon. Precis som de andra gamarna vi ska fotografera och söka efter så äter grågamen bara redan död föda, as.

Röda sandstensberg vid foten av Pyrenéerna

Förutom ett av världens bästa områden för att fotografera gamar på kan norra Spanien bjuda på väldigt fin landskapsfotografering. Landskapen vid foten av Pyrenéerna här i norra Spanien präglas av röda sandstensberg i stil med Grand Canyon i nordvästra Arizona, USA. Sandstensbergen skapar djupa dalgångar med branta klippor och i dalarna finns det små insprängda småsjöar med turkosfärgat vatten. Tillsammans med bra bilvägar som enkelt tar oss till de finaste och mest fotogeniska platserna med utsikt över bergen och dalgångarna, är det här ett otroligt fint landskapsområde att utforska och fotografera. Förutom vyerna är det högtintressant att studera sandstensbergen närmare och här finns möjligheten till intressanta intima landskap.

Det är förvånande att inte landskapen lyfts fram mer i norra Spanien och landskapsfotograferingen känns i många områden oexploaterad. I tillägg till de röda sandstensbergen så finns den magra och avklädda vegetationstypen som är Maccia präglad. När vi sitter i gömslen för alla olika arter av gam kommer vi också att ha fantastiska utsikter över landskapen och Pyrenéerna. När dimman drar in över bergen kan det bli en magisk stämning och då är vi på första parkett för att fotografera.

I både stäpplandskapet och uppe i bergen finns det insprängda småbyar som skriker om din uppmärksamhet. De traditionella bergsbyarna känns igen på deras stentak och stenfasader och inbjuder även de till fin fotografering. Här känns det som att tiden har stått stilla. Kanske framförallt kvällstid då byarna lyser upp som små smaragder i det annars nattsvarta landskapet. Lite sightseeing och fotografering i någon av dessa byar är obligatorisk på en fotoresa som detta.

När nattmörkret sluter sig över berg och dalar finns möjligheten att fotografera en fantastisk stjärnhimmel. Här uppe i bergsmassiven finns det i princip inga ljusföroreningar och de små ljuskällor som småbyarna bland bergen utsöndrar är försumbara. Vi kommer att fotografera natthimlen minst en natt på denna fotoresa.

Reseprogram

- 7 augusti

Det här är dagen då vi anländer till flygplatsen i Barcelona och åker därefter till vårt första boende i byn Tremp, en bildfärd på cirka 2 timmar. När vi kommer fram till hotellet packar vi upp och gör oss hemmastadda. Detta följs av en introduktion av våra kommande dagar och fotografering samt bildvisning.

- 8 – 11 augusti

De här dagarna ser ganska så identiska ut gällande schema. Vi startar på morgnarna med en stadig frukost och förbereder oss för fotografering uppe vid något av gömslena för gåsgam, grågam, egyptisk gam och lammgam, tillika glador och det är inte omöjligt att rödräven tittar förbi. Gömslena som vi använder oss av ligger i anslutning till två spanska byar: Tremp och Solsona. När vi har fotograferat klart i gömslena ska vi (i mån av tid) fotografera de vackra landskapen i området.

- 12 augusti

Den här dagen ägnas åt landskapsfotografering i de magiska sandstensbergen i norra Spanien. Vi åker ut tidigt på morgonen denna dag för att fånga det första ljuset över landskapet. Nattetid kommer vi också att ägna oss åt astrofotografering av stjärnhimlen om vädret tillåter.

- 13 augusti

Idag är det den sista dagen på denna fotoresa. Vi packar ihop våra saker och beger oss till Barcelonas flygplats för hemfärd.

Flyg & transport

- Flygplats: Barcelonas internationella flygplats (El Prat).

- Flyga ifrån: Du väljer själv vart du flyger ifrån och tar dig själv till Barcelonas internationella flygplats (El Prat). Mer ingående tider får du vid bokning eller om du har frågor om mer exakta tider kan ni kontakta mig antingen på e-post eller telefon.

Vart ska vi mötas? Vi möts upp inne på Barcelonas internationella flygplats (El Prat), vid ankomsthallen ”arrivals”. Många av oss kommer med sannolikhet att åka på samma flyg till Barcelona, vilket förenklar det hela, men det är ankomsthallen som är uppsamlingsplatsen.

Transport i Spanien: I Spanien kommer vi att åka i en större personbil/van med 6/7 platser och tillräckligt bagageutrymme för att nå våra fotoplatser.

Boende

På denna fotoresa kommer vi att bo på tre olika hotell i tre olika byar: Tremp, Solsona och Cubells.

- Hostal Resturant Roma som ligger i byn Cubells.
- Llac Negre i byn Tremp.
- ?

- Alla boenden har Wifi.
- Alla boenden har bra restauranger.

Måltider

På denna fotoresa ingår det frukost & lunch enligt nedanstående schema:

- 7 augusti: Inga måltider ingår (resedag).
- 8 augusti: Frukost & lunch ingår.
- 9 augusti: Frukost & lunch ingår.
- 10 augusti: Frukost & lunch ingår.
- 11 augusti: Frukost & lunch ingår.
- 12 augusti: Frukost & lunch ingår.
- 13 augusti: Frukost ingår (resedag).

Väder & klimat

Spanien i augusti kan vara mycket varmt. Framförallt i det mer lågtliggande stäpplandskapet vid foten av bergen.

Uppe i bergsmiljö där vi kommer att ägna majoriteten av vår tid är det som regel svalare klimat än i låglandskapet. Här kan vädret ändras snabbt och regn och åskskurar kan dra in över landskapet.

Kläder & utrustning

Jag vill påminna om att packning är en individuell process, och det är viktigt att du tar hänsyn till dina egna behov och preferenser när du väljer vad du ska ta med dig. Denna lista kan användas som en utgångspunkt för att hjälpa dig planera inför din resa. Kom ihåg att anpassa din packning efter faktorer som väderförhållanden, planerade aktiviteter och din personliga komfortnivå.

Notera också att denna lista inte inkluderar de mer uppenbara sakerna att packa ner, såsom underkläder, vardagströjor, mediciner och andra personliga föremål. Dessa grundläggande föremål för din dagliga användning förväntas självklart ingå i din packning.

- Ömma kläder
- Slitstarka långbyxor
- Kortbyxor & t-shirts
- Regnkläder
- Vindjacka
- Vardagliga kläder & ombyten
- Pyjamas / sovkläder
- Skjorta
- Keps eller hatt
- Bra och slittåliga skor (gärna vandringsskor)
- Vattenflaska
- Termos
- Kikare
- Solglasögon
- Ficklampa eller pannlampa
- Väckarklocka
- Solskyddsfaktor
- Öronproppar
- Faktabok
- Handsprit
- Om du lätt blir hungrig bör du ha med dig några ”powerbars” eller frukt ut i fält
- Laddare för alla elektroniska enheter
- En grenkontakt
- Eventuell reseladdare (läs mer under reseladdare)
- En powerbank
- Kablar (USB och annat kablage för dina enheter)

Kamera & objektiv

Listan nedan är avsedd som inspiration och vägledning för din fotografering. Var medveten om att dina egna fotograferingsmål och preferenser kan vara helt unika, så använd listan som

en utgångspunkt och anpassa den efter dina behov och önskemål.

Den här fotoresan till norra Spanien är främst koncentrerad kring att fotografera gamar. Därför kommer vi att fotografera mestadels från gömslen. Vid fotografering av gamar behöver du använda ett teleobjektiv, från cirka 400 mm och uppåt. Många gånger kan dock gamarna komma riktigt nära gömslet. Du kan använda flera olika kameror samtidigt om så önskas. Jag rekommenderar ett längre teleobjektiv och ett kortare teleobjektiv, exempelvis från 200 mm och uppåt.

När det kommer till att fotografera landskapen rekommenderas en vidvinkel, från cirka 14 mm – 32 mm samt ett lättare teleobjektiv för mer intima landskap.

- Ett eller flera kamerahus.
- Ett teleobjektiv från cirka 400 mm och uppåt för gamar och fåglar.
- Ett kortare teleobjektiv från cirka 135-200 mm och uppåt för gam och intima landskap.
- Ett vidvinkelobjektiv, från 14 mm – 35 mm för landskapsfotografering.

- Ett eller flera kamerahus.
- Ett teleobjektiv från cirka 400 mm och uppåt för gamar och fåglar.
- Ett kortare teleobjektiv från cirka 135-200 mm och uppåt för gam och intima landskap.
- Ett vidvinkelobjektiv, från 14 mm – 35 mm för landskapsfotografering.

- Robust kameraväska: En kameraväska som är tålig mot regn eller har ett regnöverdrag är viktigt för att skydda din utrustning.

- Extra minneskort: Ha med dig tillräckligt med extra minneskort för att kunna lagra alla dina bilder under resan.

- Extra batterier: Se till att ha tillräckligt med extra batterier för att klara av en hel dags fotografering utan att behöva ladda.

- Batteriladdare: En batteriladdare är nödvändig för att ladda dina batterier på kvällarna/nätterna.

- Backuplösning: Ha en backuplösning som en extern hårddisk eller extra minneskort för att säkerhetskopiera dina bilder regelbundet.

- Stativ: Ett stativ kan vara användbart vid landskapsfotografering för att uppnå stabila och skarpa bilder. Detta är dock något som du kan vara utan om du behöver spara vikt.

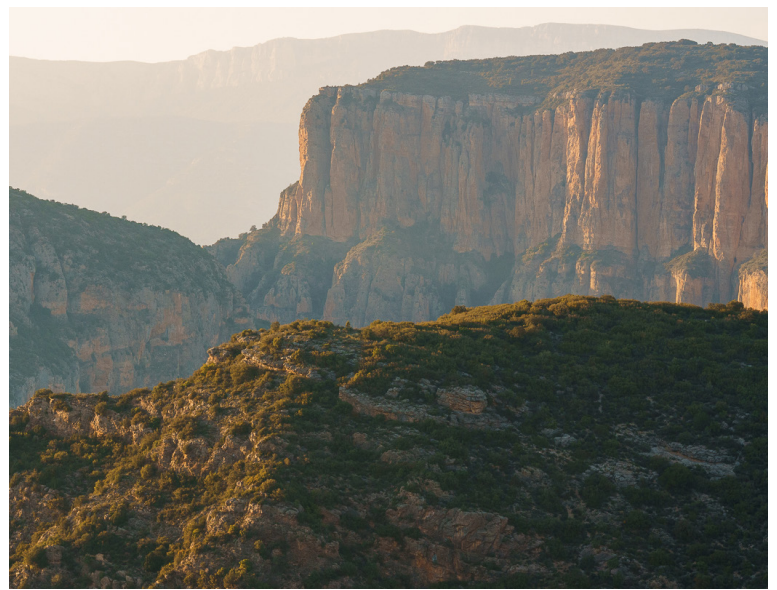
- Dator: Om du planerar att redigera dina bilder eller följa med på

Lightroomutbildning under resan kan det vara bra att ha med en laptop för att kunna göra detta.

- Ett vattentätt kamerahölje eller regnskydd för att skydda din kamera.

- En blåsbalg för att ta bort damm och smuts från kameran och objektivet.

- En mikrofiberduk för att rengöra din optik.

Gruppen

Maxantal deltagare på denna fotoresa är 5 stycken personer (6 med mig). Flera dagar kommer vi sitta i gömsle.

När vi ska fotografera landskap kommer hela gruppen att gå mot gemensamma mål. Däremot tycker jag att det är viktigt att du som deltagare om du vill kan få gå din egen väg och hitta de motiv du vill fotografera. En del fotografer fungerar bäst i grupp och andra fotografer vill helst fotografera och söka upp sina motiv själva. Du kommer att ha möjlighet till båda scenarierna. Tänk dock på att det är ”frihet” under ansvar och i enighet med resevillkoren har du som resenär ansvar för att passa tider och ha personliga försäkringar.

Är det fysiskt ansträngande?

Gömslesittningen är inte fysiskt ansträngande. Landskapsfotograferingen är heller inte fysiskt ansträngande då vi når alla fotoplatser med bil.

Vaccinationer & hälsa

Du bör ha en god hälsa för att följa med på denna fotoresa. Vaccinationer är som regel inte nödvändiga när du åker till Spanien. För säkerhets skull kan du dubbelkolla med ett vaccinationscentrum eller vårdcentral.

Försäkringar

Innan du reser bör du se över din försäkring för att se vad den täcker & inte täcker. För vissa försäkringar kan en extra reseförsäkring behövas. Kontakta ditt försäkringsbolag.

Dricks

Norra Spanien är inget utpräglat dricksområde. Här dricksar du efter middagar om du tycker att du har fått bra service.

Valuta & pengar

Valutan i Spanien är: Euro (€)

El, vatten & laddning

- El & laddning: Spanien har samma el-uttag som Sverige (Typ F). Du behöver inte köpa en el adapter för denna fotoresa. Det finns tillgång till el på vårt hotell under hela fotoresan.

- Vatten: Du bör inte dricka kranvattnet i Spanien. Möjlighet till att köpa vatten finns.

Dricks

Det är ingen tidsskillnad mellan Sverige & Spanien.